

AKSELI

Tämän vuoden monien muistojuhlien varjon on jäänyt taiteilija Akseli Gallen-Kallela. Hänenkin syntymästään on kulunut 150 vuotta. Hän oli myös Elias Lönnrotin ihailija ja loi tunnetuimmat maalauksensa Kalevalasta.

Gallen-Kallela kuului aikanaan ryhmään, josta tänään puhutaan Suomen taiteen kultakauden tekijöinä. Ryhmässä olivat mm maalausteelijat Pekka Halonen, Venny Soldan-Brofeldt, Albert Edelfeld, Helena Schjerfbeck ja Eero Järnefelt, kuvanveistäjä Emil Wikström ja arkkitehti Eliel Saarinen.

Kalevalaan Gallen-Kallela liittyy sen kuvituksissa, mutta ennen kaikkea muuta Pariisin maailmannäyttelyn 1900 Suomen paviljongista. Se oli puinen ja sen kattoon Akseli maalasi neljä frescoa, jotka saivat maailmankuuluisuuden.

Pariisin maailmannäyttely oli silloiselle suuriruhtinaskunta Suomelle suuri menestys. Akseli Gallen-Kallela sai kaksi kultamitalia ja kaksi hopeista. Myös muita suomalaisia palkittiin. Suurin kiitos pitää antaa suomalaisen osuuden suunnittelijalle Albert Edelfeldtille. Hän aikaansai Suomen osaston omilla suhteillaan Pariisissa ja hoiti myös suhteet johtaviin eurooppalaisiin poliitikkoihin. Näin rakennettiin perustaa Suomen tulevaisuudessa tapahtuvalle itsenäisyysjulistukselle. Jo vuonna 1900 eli Pariisin maailmannäyttelyn vuotena yli 1000 eurooppalaista vaikuttajaa otti kantaa suomalaisten puolesta ja vastusti vuoden 1899 marraskuun manifestia eli Suomen venäläistämistä.

Akseli Gallen-Kallela oli suomalaiskansallisen taiteen uranuurtaja ja kehittäjä. Kyse ei ole pelkästään Kalevalasta ja siihen liittyvistä upeista maalauksista, vaan myös Aleksis Kiven Seitsemän veljeksien kuvituksesta. Molemmat ovat osa kansallista kulttuuriamme ja historiaamme; osin myös maailman taidehistoriaa.

Suomen nykypäivään Gallen-Kallelan taide näkyy myös kunniamerkeissä. Hänen suunnittelemaansa ovat vapaudenristit ja vapaudenmitalit ja Suomen Valkoisen Ritarikunnan merkit. Myös vuonna 1977 perustetun Sotilasansioimitalin taustakuva perustuu hänen piirroksiinsa.

.Gallen-Kallela liittyy kotiseutuun ja Elias Lönnrotiin. Ensinnäkin Kalevalan merkittävimpänä kuvittajana ja sen kautta tiennäyttäjänä monelle taiteilijalle sekä Aleksis Kiven teosten keskeisten henkilöiden kuvaajana. Elias Lönnrot tuki Aleksis Kiveä niin julkisesti kuin Suomalaisessa Kirjallisuuden Seurassa ; mutta tuki itse Aleksis Kiveä myös taloudellisesti.

Suomen taiteen kultakaudella on ollut suomalaiselle itsetunnolle erityisen suuri merkitys. Tämän havaitsee selkeästi Suomen itsenäistymiskehityksessä.

Risto Piekkari

Smmattiseuran ja Paikkarin torpan tuen puheenjohtaja